

KONVENCIJA DĖL ASMENŲ APSAUGOS RYŠIUM SU ASMENS DUOMENŲ AUTOMATIZUOTU TVARKYMU (ETS Nr. 108)

Strasbūras, 1981 m. sausio 28 d.

PREAMBULĖ

Europos Tarybos valstybės narės, šios konvencijos signatarės, pripažindamos, kad Europos Taryba siekia didesnės savo narių vienybės, gerbiant įstatymo normas, žmogaus teises ir pagrindines laisves;

pripažindamos, kad pageidautina garantuoti kiekvieno žmogaus teises ir pagrindines laisves, o svarbiausia, teisę į privatų gyvenimą, atsižvelgiant į didėjantį automatizuotai tvarkomų asmens duomenų srautą, kuris kerta sienas;

drauge dar kartą patvirtindamos savo įsipareigojimą dėl informacijos laisvės, nepaisant sienų;

pripažindamos, kad būtina derinti ir gerbti pagrindines asmens privataus gyvenimo vertybes ir laisvą informacijos srautą,

s u s i t a r i a:

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis - Objektas ir tikslas

Šia konvencija siekiama užtikrinti, kad, tvarkant asmens duomenis automatizuotai (toliau “duomenų apsauga”), visų šalių teritorijose bus gerbiamos kiekvieno asmens, nepaisant jo tautybės ir gyvenamosios vietos, teisės ir pagrindinės laisvės, o svarbiausia, jo teisė į privatų gyvenimą.

2 straipsnis - Apibrėžimai

Šioje konvencijoje:

a) **asmens duomenys** - tai informacija apie nustatytos tapatybės asmenį arba asmenį, kurio tapatybę galima nustatyti (toliau “duomenų subjektas”);

b) **automatizuota duomenų rinkmena** - tai automatizuotai tvarkomų duomenų rinkinys;

c) **automatinis tvarkymas** - tai visiškai arba iš dalies atliekamos operacijos šiomis automatinėmis priemonėmis: duomenų saugojimas, loginės ir (arba) aritmetinės operacijos, jų keitimas, ištrynimasis, paieška arba platinimas;

d) **duomenų valdytojas** - tai fizinis arba juridinis asmuo, valstybinė institucija, agentūra arba kita institucija, kuri pagal nacionalinės teisės aktus yra kompetentinga priimti sprendimą dėl automatizuotos duomenų rinkmenos paskirties, kokie asmens duomenys turėtų būti saugomi ir kaip jie turėtų būti tvarkomi.

3 straipsnis - Taikymo sritis

1. Šalys įsipareigoja šią konvenciją taikyti automatizuotoms asmens duomenų rinkmenoms ir valstybinio bei privataus sektoriaus asmens duomenims automatizuotai tvarkyti.

2. Tuo metu, kai bet kuri valstybė ar Europos Bendrijos pasirašo ar atiduoda saugoti ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentą arba vėliau, jos gali informuoti Europos Tarybos generalinį sekretorių, nusiųsdamos jam skirtą pareiškimą, kad:

a) šios konvencijos netaikys tam tikroms automatizuotoms asmens duomenų rinkmenoms, kurių sąrašas bus atiduotas saugoti. Šiame sąrašė nebus nurodytos automatizuotos duomenų rinkmenos, kurioms pagal nacionalinius teisės aktus taikomos duomenų apsaugos nuostatos. Jeigu pagal nacionalinius teisės aktus papildomoms automatizuotoms asmens duomenų rinkmenoms taikomos duomenų apsaugos nuostatos, jos šį sąrašą pataiso nauju pareiškimu;

b) šią konvenciją taikys ir informacijai apie asmenų grupes, asociacijas, fondus, bendroves, korporacijas ir kitas institucijas, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai sudarytos iš asmenų, nepaisant to, ar šie asmenys turi juridinį statusą, ar ne;

c) šią konvenciją taikys ir toms asmens duomenų rinkmenoms, kurios nėra apdorojamos automatizuotai.

3. Bet kuri valstybė ar Europos Bendrijos, išplėtusios šios konvencijos taikymo sritį anksčiau nurodytame 2 dalies b arba c papunktyje minimu pareiškimu, gali jame nurodyti, kad ši platesnė konvencijos taikymo sritis apima tik tam tikras asmens duomenų rinkmenas, kurių sąrašas bus atiduotas saugoti.

4. Šalis, kuri tam tikras automatizuotas asmens duomenų rinkmenas išbraukė iš sąrašo ir informavo apie tai pareiškimu, kuris buvo minimas anksčiau 2 dalies a papunktyje, negali reikalauti šią konvenciją taikyti toms rinkmenoms, kurių ji neišbraukė.

5. Taip pat ir šalis, kuri vienokiu ar kitokiu būdu neišplėtė konvencijos taikymo srities, kaip buvo nurodyta anksčiau 2 dalies b ir c papunkčiuose, negali reikalauti, kad šalis, kuri išplėtė šios konvencijos taikymo sritį, taikytų ją toms sritims.

6. Anksčiau 2 dalyje minimi pareiškimai valstybei ar Europos Bendrijoms, kurios juos parengė, įsigalioja nuo šios konvencijos įsigaliojimo momento, jeigu tokie pareiškimai buvo parengti pasirašant ar atiduodant saugoti ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentą arba jeigu buvo parengti vėliau - praėjus trims mėnesiams po to, kai Europos Tarybos generalinis sekretorius juos gavo. Visi šie pareiškimai ar jų dalis gali būti panaikinti Europos Tarybos generaliniam sekretoriui skirtu pranešimu. Toks panaikinimas įsigalioja praėjus trims mėnesiams nuo pranešimo gavimo dienos.

II SKYRIUS PAGRINDINIAI DUOMENŲ APSAUGOS PRINCIPAI

4 straipsnis - Šalių pareigos

1. Kiekviena šalis imasi reikiamų priemonių įteisinti pagrindinius šiame skyriuje nustatytus duomenų apsaugos principus nacionaliniuose teisės aktuose.

2. Šių priemonių tos šalies atžvilgiu turėtų būti imtasi ne vėliau kaip šios konvencijos įsigaliojimo dieną.

5 straipsnis - Duomenų kokybė

Automatizuotai tvarkomi asmens duomenys turi būti:

- a) gauti ir tvarkomi sąžiningai ir teisėtai;
- b) saugomi konkrečiam ir teisėtam tikslui ir nenaudojami kitu šiam tikslui prieštaraujančiu būdu;
- c) tinkami, svarbūs ir nepernelyg didelės apimties, kurie atitinka konkrečius tikslus;
- d) tikslūs, prireikus papildomi nauja informacija;
- e) laikomi tokio pavidalo, kad duomenų subjektų tapatybes būtų galima nustatyti ne ilgiau, nei tai yra reikalinga tam tikslui, dėl kurių duomenys buvo saugomi.

6 straipsnis - Ypatingi duomenys

Asmens duomenys apie rasinę kilmę, politines pažiūras ir religinius bei kitus įsitikinimus ir asmens duomenys apie sveikatą bei intymų gyvenimą negali būti tvarkomi automatizuotai, jeigu nacionaliniuose teisės aktuose nėra numatyta atitinkamų apsaugos garantijų. Tokie pat reikalavimai taikomi ir asmens duomenims apie teistumą.

7 straipsnis - Duomenų apsauga

Automatizuotai kaupiamiems asmens duomenims apsaugoti turi būti imtasi tinkamų apsaugos priemonių, kurios neleistų jų netyčia ar neteisėtai sunaikinti, netyčia prarasti, neleistinais palikti juos prieinamus, keisti ar platinti.

8 straipsnis - Papildomos duomenų subjektų garantijos

Visiems asmenims turi būti suteikta galimybė:

- a) nustatyti, ar yra automatizuota asmens duomenų rinkmena, jos pagrindinius tikslus, duomenų valdytojo tapatybę ir nuolatinę gyvenamąją ar pagrindinę veiklos vietą;
- b) atitinkamais laiko tarpais, pernelyg neuždelsiant ir už nepernelyg didelę kainą gauti patvirtinimą, ar jų asmens duomenys yra saugomi automatizuotai, bei gauti aiškų pranešimą apie šiuos duomenis;

c) atsižvelgiant į aplinkybes, ištaisyti ar ištrinti tokius duomenis, jeigu jie buvo tvarkomi nesilaikant nacionalinių teisės aktų normų, kuriomis buvo įteisinti šios konvencijos 5 ir 6 straipsniuose nustatyti pagrindiniai principai;

d) turėti teisės gynimo priemonę, minimą šio straipsnio b ir c punktuose, jeigu nebuvo laikomasi sąlygos prašymą patvirtinti arba, atsižvelgiant į aplinkybes, pranešti, ištaisyti ar ištrinti.

9 straipsnis - Išimtys ir apribojimai

1. Nedaroma jokių šios konvencijos 5, 6 ir 8 straipsnių nuostatų išimčių, nebent jos neviršija straipsnyje nustatytų ribų.

2. Šios konvencijos 5, 6 ir 8 straipsnio nuostatos gali būti išimties tvarka netaikomos, jeigu tokia išimties tvarka numatyta nacionaliniuose teisės aktuose ir yra būtina demokratinės visuomenės priemonė, kuri:

a) saugo valstybės saugumą, visuomenės saugumą, valstybės finansinius interesus arba siekia stabdyti nusikalstamumą;

b) apsaugo duomenų subjektą arba kitų asmenų teises ir laisves.

3. 8 straipsnio b, c ir d punktuose nurodyti teisių apribojimai gali būti numatyti įstatyme dėl automatizuotų asmens duomenų naudojimo statistikai arba moksliniams tyrimams, jeigu nėra akivaizdaus pavojaus pažeisti duomenų subjektų privatą gyvenimą.

10 straipsnis - Poveikio ir teisės gynimo priemonės

Kiekviena šalis įsipareigoja nustatyti tinkamas poveikio ir teisės gynimo priemones už nacionalinių teisės aktų normų, kurios įteisina šiame skyriuje nustatytus pagrindinius duomenų apsaugos principus, pažeidimą.

11 straipsnis - Išplėsta apsauga

Nė viena šio skyriaus nuostata nedaro kitokios įtakos ir neriboja šalies galimybių duomenų subjektams suteikti didesnę apsaugą, negu yra numatyta šioje konvencijoje.

III SKYRIUS

DUOMENŲ SRAUTAI, KERTANTYS VALSTYBĖS SIENAS

12 straipsnis - Asmens duomenų srautai, kurie kerta valstybės sienas, ir nacionaliniai teisės aktai

1. Šios nuostatos taikomos asmens duomenų, kurie automatiškai tvarkomi ar renkami siekiant juos automatizuotai tvarkyti, perdavimui bet kuriuo būdu per valstybines sienas.

2. Šalis, siekdama vienintelio tikslo - apginti teisę į privatą gyvenimą, nedraudžia ir nereikalauja specialaus leidimo asmens duomenis perduoti į kitos šalies teritoriją.

3. Nepaisant to, kiekviena šalis turi teisę išimties tvarka netaikyti 2 dalies nuostatų:

a) jeigu jos įstatymuose yra konkrečios nuostatos dėl tam tikrų asmens duomenų arba automatizuotų asmens duomenų rinkmenų pobūdžio, nebent kai kitos šalies nuostatose nustatyta tokia pat apsauga;

b) jeigu duomenys iš vienos valstybės į kitą valstybę, kuri nėra šios konvencijos signatarė, perduodami per kitos šalies tarpininką, vengiant šiais perdavimais pažeisti šios pastraipos pradžioje nurodytos šalies įstatymus.

IV SKYRIUS

ABIPUSĖ PAGALBA

13 straipsnis - Šalių bendradarbiavimas

1. Šalys sutinka teikti abipusę pagalbą šiai konvencijai įgyvendinti.

2. Tam tikslui:

a) kiekviena šalis paskiria po vieną ar kelias institucijas, kurių pavadinimą ir adresą ji praneša Europos Tarybos generaliniam sekretoriui;

b) kiekviena šalis, paskyrusi daugiau negu vieną instituciją, ankstesniame papunktyje minimame pranešime apibrėžia kiekvienos institucijos kompetenciją.

3. Šalies paskirta institucija kitos šalies paskirtos institucijos prašymu:

- a) teikia informaciją apie savo duomenų apsaugos teisės aktus ir administracinę praktiką;
- b) laikydamosi nacionalinių teisės aktų ir siekdama vienintelio tikslo - apsaugoti teisę į privatų gyvenimą, imasi visų tinkamų priemonių faktinei informacijai teikti apie konkretų jos teritorijoje atliekamą automatizuotą tvarkymą, išskyrus tvarkomus asmens duomenis.

14 straipsnis - Pagalba užsienyje gyvenantiems duomenų subjektams

1. Kiekviena šalis padeda užsienyje gyvenančiam asmeniui naudotis nacionaliniuose teisės aktuose, kurie įteisina šios konvencijos 8 straipsnyje nurodytus principus, nustatytais teisėmis.

2. Jeigu toks asmuo gyvena kitos šalies teritorijoje, jam suteikiama galimybė prašymą pateikti per tos šalies paskirtos institucijos tarpininką.

3. Pagalbos prašyme, be kita ko, pateikiama visa reikalinga informacija:

- a) pavardė, adresas ir visa kita svarbi informacija, pagal kurią nustatomas prašymą pateikęs asmuo;
- b) automatizuoti asmens duomenys, dėl kurių buvo parengtas prašymas arba šių duomenų tvarkytojas;
- c) prašymo tikslas.

15 straipsnis - Apsaugos priemonės dėl paskirtų institucijų suteiktos pagalbos

1. Šalies paskirta institucija, gavusi iš kitos šalies paskirtos institucijos informaciją, kuri pridedama prie pagalbos prašymo arba atsako į jos pačios pagalbos prašymą, nenaudoja šios informacijos kitiems tikslams, išskyrus tą, kuris nurodytas pagalbos prašyme.

2. Visos šalys pasirūpina, kad paskirtai institucijai priklausantys ar jos vardu veikiantys asmenys laikytųsi atitinkamų tokios informacijos slaptumo ar konfidencialumo įsipareigojimų.

3. Remiantis 14 straipsnio 2 dalies nuostatomis, paskirta institucija, savo iniciatyva ir negavusi aiškaus suinteresuoto asmens sutikimo, jokių būdu negali parengti pagalbos prašymo užsienyje gyvenančio duomenų subjekto vardu.

16 straipsnis - Atsisakymas nagrinėti pagalbos prašymus

Paskirta institucija, kuriai adresuojamas pagalbos prašymas, numatytas šios konvencijos 13 ar 14 straipsnyje, negali atsisakyti jį nagrinėti, jeigu:

- a) prašymas atitinka už atsakymo parengimą atsakingos institucijos duomenų apsaugos įgaliojimus;
- b) prašymas atitinka šios konvencijos nuostatas;
- c) prašymo patenkinimas yra suderinamas su šalies, kuri ją paskyrė, suverenitetu, saugumu arba viešąja politika (*ordre public*), arba šios šalies jurisdikcijai priklausančių asmenų teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis.

17 straipsnis - Pagalbos teikimo išlaidos ir tvarka

1. Už abipusę pagalbą, kurią šalys viena kitai teikia pagal 13 straipsnio nuostatas, ir pagalbą, kurią jos teikia užsienyje gyvenantiems duomenų subjektams pagal 14 straipsnio nuostatas, nemokami jokie mokesčiai ar atlyginimai, išskyrus ekspertų ir vertėjų atlyginimus. Šias išlaidas ir atlyginimus apmoka šalis, kuri paskyrė pagalbos prašymą rengusią instituciją.

2. Duomenų subjektui negali būti nustatomi mokesčiai ar atlyginimai už veiksmus, kurie atliekami jo vardu kitos šalies teritorijoje, išskyrus mokesčius, kuriuos teisėtai moka tos šalies gyventojai.

3. Kitą su pagalba, o svarbiausia, su forma, tvarka ir vartojamomis kalbomis susijusią informaciją nustato pačios suinteresuotos šalys.

V SKYRIUS

KONSULTACINIS KOMITETAS

18 straipsnis - Komiteto sudėtis

1. Konsultacinis komitetas įsteigiamas šiai konvencijai įsigaliojus.

2. Kiekviena šalis į komitetą paskiria po atstovą ir atstovo pavaduotoją. Bet kuriai Europos Tarybos valstybei narei, kuri nėra pasirašiusi šios konvencijos, gali atstovauti stebėtojas.

3. Konsultacinis komitetas visų balsų sprendimu gali pakviesti bet kurią valstybę, kuri nėra Europos Tarybos narė ir šios konvencijos šalis, minėtame susirinkime būti atstovaujama stebėtojo.

19 straipsnis - Komiteto funkcijos

Konsultacinis komitetas:

- a) gali teikti siūlymus konvencijos taikymui palengvinti ar patobulinti;
- b) teikti siūlymus šiai konvencijai pataisyti 21 straipsnyje nustatyta tvarka;
- c) parengti 21 straipsnio 3 dalyje minimą išvadą dėl pasiūlymo šią konvenciją pataisyti;
- d) šalies prašymu gali pateikti nuomonę bet kuriuo šios konvencijos taikymo klausimu.

20 straipsnis - Tvarka

1. Konsultacinį komitetą sušaukia Europos Tarybos generalinis sekretorius. Pirmasis susirinkimas sušaukiamas per dvylika mėnesių nuo šios konvencijos įsigaliojimo dienos. Vėliau susirinkimai šaukiami ne rečiau kaip kas dveji metai, tačiau bet kuriuo atveju, kai to prašo vienas trečdalis šalių atstovų.

2. Šalių atstovų dauguma sudaro Konsultacinio komiteto susirinkimo kvorumą.

3. Kiekviena šalis turi balso teisę. Kiekviena valstybė, kuri yra šios konvencijos šalis, turi vieną balsą. Europos Bendrijos, sprendamos jų kompetencijai priklausančius klausimus, naudojasi savo balso teise ir joms priklauso tiek balsų, kiek valstybių narių, kurios yra konvencijos šalys, savo kompetenciją atitinkamose srityse perdavė Europos Bendrijoms. Tuomet šios Bendrijų valstybės narės nebalsuoja, o kitos valstybės narės gali balsuoti. Europos Bendrijos nebalsuoja, jeigu svarstomas klausimas nepriklauso jų kompetencijai.

4. Konsultacinis komitetas po kiekvieno susirinkimo pateikia Europos Tarybos ministrų komitetui veiklos ataskaitą ir informaciją apie konvencijos vykdymą.

5. Konsultacinis komitetas, laikydamasis šios konvencijos nuostatų, parengia savo darbo tvarkos taisykles.

VI SKYRIUS PATAISOS

21 straipsnis - Pataisos

1. Šalis, Europos Tarybos ministrų komitetas arba Konsultacinis komitetas gali teikti siūlymus šią konvenciją pataisyti.

2. Europos Tarybos generalinis sekretorius apie visus siūlymus pataisyti konvenciją praneša Europos Tarybos valstybėms narėms, Europos Bendrijoms ir visoms valstybėms ne narėms, kurios pasirašė arba buvo pakviestos pasirašyti šią konvenciją 23 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Be to, apie bet kurios šalies ar ministrų komiteto siūlymus pataisyti konvenciją pranešama Konsultaciniam komitetui, kuris savo nuomonę apie siūlomą pataisą pateikia ministrų komitetui.

4. Ministrų komitetas apsvarsto siūlomą pataisą, Konsultacinio komiteto pateiktą nuomonę ir gali pritarti šiai pataisai.

5. Ministrų komiteto pataisos, patvirtintos šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, tekstas siunčiamas šalims priimti.

6. Visos pataisos, kurios buvo patvirtintos šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, įsigalioja trisdešimtą dieną po to, kai visos šalys generaliniam sekretoriui pranešė apie jos priėmimą.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22 straipsnis - Įsigaliojimas

1. Šią konvenciją pasirašo Europos Tarybos valstybės narės. Ji turi būti ratifikuota, priimta arba patvirtinta. Ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumentai atiduodami Europos Tarybos generaliniam sekretoriui saugoti.

2. Ši konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną, praėjus trims mėnesiams po to, kai penkios Europos Tarybos valstybės narės pareiškė norą laikytis konvencijos, kaip numatyta ankstesnės pastraipos nuostatose.

3. Kiekvienoje valstybėje narėje, kuri vėliau pareiškė savo sutikimą laikytis konvencijos nuostatų, ši konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną, praėjus trims mėnesiams po to, kai buvo atiduotas saugoti ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumentas.

23 straipsnis - Valstybių ne narių ir Europos Bendrijų prisijungimas

1. Įsigaliojus šiai konvencijai, Europos Tarybos ministrų komitetas Europos Tarybos įstatų 20 straipsnio d papunktyje nustatytos daugumos priimtu sprendimu ir susitariančiųjų valstybių, turinčių teisę dalyvauti komiteto darbe, atstovų visų balsų sprendimu gali pakviesti bet kurią Europos Tarybai nepriklausančią valstybę prisijungti prie šios konvencijos.

2. Europos Bendrijos gali prisijungti prie šios konvencijos.

3. Konvencija prisijungiančiai valstybei arba prisijungus Europos Bendrijoms įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams po to, kai Europos Tarybos generaliniam sekretoriui buvo atiduotas saugoti prisijungimo dokumentas.

24 straipsnis - Teritorinis straipsnis

1. Bet kuri valstybė ar Europos Bendrijos, pasirašydamos ar atiduodamos saugoti ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentą, gali nurodyti teritorijas, kurioms yra taikoma ši konvencija.

2. Vėliau bet kuri valstybė ar Europos Bendrijos Europos Tarybos generaliniam sekretoriui skirtu pareiškimu gali išplėsti šios konvencijos taikymą bet kuriai kitai pareiškime nurodytai teritorijai. Šiai teritorijai konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams po to, kai Generalinis sekretorius gavo pareiškimą.

25 straipsnis - Išlygos

Nėra jokių šios konvencijos nuostatų išlygų.

26 straipsnis - Denonsavimas

1. Bet kuri šalis bet kuriuo metu šią konvenciją gali denonsuoti, Europos Tarybos generaliniam sekretoriui nusiųsdama adresuotą pranešimą.

2. Toks denonsavimas įsigalioja pirmą mėnesio dieną, praėjus šešiams mėnesiams po to, kai generalinis sekretorius gavo pranešimą.

27 straipsnis - Pranešimai

Europos Tarybos generalinis sekretorius praneša Europos Tarybos valstybėms narėms, Europos Bendrijoms ir visoms prisijungusioms prie šios konvencijos valstybėms apie:

- a) kiekvieną valstybę, kuri pasirašė šią konvenciją;
- b) atiduotą saugoti ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentą;
- c) šios konvencijos įsigaliojimą 22, 23 ir 24 straipsnyje nustatyta tvarka;
- d) kitą su šia konvencija susijusį veiksmą, pranešimą ar informaciją.

Straipsnio pakeitimai:

1999 06 15, Žin., 2001, Nr. 32 (2001 04 13)

Liudydamas žemiau pasirašęs asmuo, turėdamas tam reikalingus įgaliojimus, pasirašė šią konvenciją.

Priimta 1981 m. sausio 28 d. Strasbūre anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai turi vienodą teisinę galią ir vienu egzemplioriumi deponuojami Europos Tarybos archyvuose. Europos Tarybos generalinis sekretorius perduoda patvirtintas kopijas visoms Europos Tarybos valstybėms narėms, šios konvencijos signatarėms, ir visoms valstybėms, kurios yra pakviestos prisijungti prie šios konvencijos.